

Zadání příkladů pro cvičení z předmětu Programování pro fyziky

Úloha č. 9 — 13. prosince 2013

Napište program, který obsahuje funkci `tezisteUsece(vyska,presnost)`, která pro zadanou výšku v kulové úseče $0 < v < 2$ spočte metodou Monte Carlo vzdálenost těžiště homogenní kulové úseče od její podstavy a to se zadanou relativní přesností. Podstava má poloměr $r = \sqrt{1 - (1 - v)^2}$ neboť se předpokládá jednotkový poloměr koule.

Hlavní program by pak měl voláním funkce `tezisteUsece` zjistit a následně srozumitelně vypsat tuto hodnotu pro $v = 0.25, 0.5, 0.75, 1$ s přesností 10^{-4} .

Princip metody

Těžiště počítáme podle vztahu

$$\vec{x}_T = \frac{\int \vec{x} \rho \, d^3x}{\int \rho \, d^3x} \approx \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \vec{x}_i,$$

kde x_i jsou náhodné polohy uvnitř uvažovaného objemu.

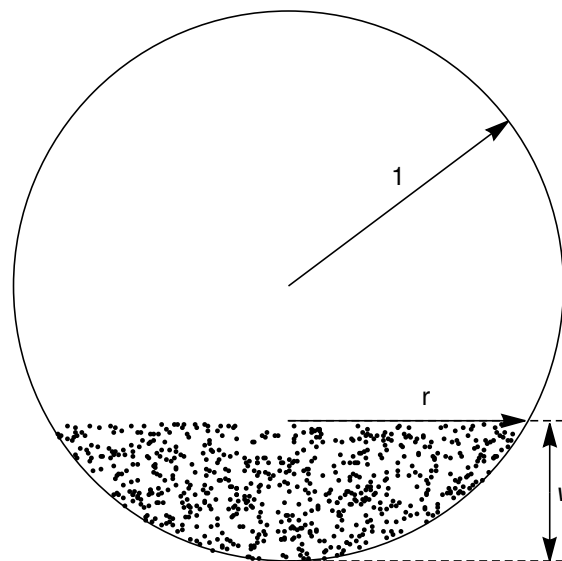
Protože předpokládáme $\rho = \text{konst.}$, je třeba náhodně rozložené body generovat tak, že vezmeme $\vec{x}_i = \{x, y, z\}$, kde x, y, z jsou náhodná čísla rovnoměrně pokrývající intervaly $x, y \in (-r, r)$ a $z \in (-1, -1+v)$, ovšem když

$$x^2 + y^2 + z^2 > 1,$$

tedy, když bod neleží uvnitř koule, hodnoty x, y, z zavrhneme a zkusíme novou trojici. Z hodnoty $\vec{x}_T$ se pak spočte vzdálenost těžiště homogenní kulové úseče od její podstavy.

Potíž je, že funkce má jako parametr přesnost, nikoli N . Doporučuje se použít následující metodu:

Funkce `tezisteUsece` nechť tedy spočte pro dané N několik průměrů z_T náhodných poloh a pokud všechny padnou do intervalu o šířce ϵ , je pravděpodobné, že jejich aritmetický průměr bude mít absolutní chybu menší než ϵ . Jistota závisí na tom, kolik průměrů vezmeme. Pro deset, je pravděpodobnost, že průměr bude více jak ϵ od správné hodnoty cca 10^{-6} , pro čtyři až 10^{-2} . I to je pro řešení úlohy dostačující. Také lze hodnotu N odhadnout vzorečkem, ale ten by bylo potřeba nalézt.

Obr. 1. Dvourozměrný náčrt náhodných bodů vyplňujících úseč o výšce v .